

fra Regjeringens Standpunkt kan komme fuldkommen tilfredsstillende og udtømmende tilfiede, naar den ikke enten er bygget paa eller ledsaget af en saadan Undersøgelse; thi om Regjeringen end havde valgt den Vej, som den oftere i vanskelige Forhold har benyttet og vil benytte, at nedsætte en Commission af visse Medlemmer af Embedsstanden og visse Medlemmer af Repræsentationen, saa troer jeg dog ikke, at derved det folkelige Hensyn vilde blive sikret en saadan Vægt, som det efter min Opfattelse alene kan faae ved en udelukkende i og af Thinget dertil sammensat Commission. Jeg vil ikke misfjende, at Regjeringens Lønningsudkast røbe en meget agtværdig Bestræbelse, navnlig efter Deconomi, men jeg maa tilstaae, at jeg ikke kan erkjende, at disse Lønningsudkast i andre Henseender tilfredsstillende; thi en Besparelse som den, der i Udkastene stilles i Udsigt, eller endog som den, der vil kunne vindes ved en dybere gaaende Undersøgelse og et derpaa bygget Forslag, er endnu ikke det ene Vigtige, maastee end ikke det meest Vigtige i Sagen. Jeg for min Deel finder det ligesaa vigtigt, at vi saavidt muligt lade disse Lønningsudkast blive væsentlige Organisationsudkast, og derved virke henimod en større Simplicitet i Bestyrelsen og fremfor Alt en gunstigere Stilling af Statens Embedsmænd i Folket og overfor Folket, til en større Udvikling af det, hvorpaa jeg mener, vort hele constitutionelle Livs Stræben bør gaae ud, en større Udvikling af Folkets Selvstyrelse.

Det er med Hensyn hertil, at jeg ikke har taget i Betænkning at forelægge Thinget et formeligt Forslag om at benytte Grundlovens § 46, og jeg har ikke derved kunnet lægge nogen Vægt paa, at jeg havde nogen Anledning til at troe, at den høitagtede Regjering maastee vilde finde sig ubehageligt berørt derved, skjøndt efter min Anskuelse med Urette. Jeg troer, at for en rigtig og for en fuldt udviklet constitutionel Opfattelse maatte en Commission som den her omhandlede være at betragte som Noget, Regjeringen kun overmaade nødvendig og med stor Tilbageholdenhed blandede sig i, fordi dens Nedsættelse maatte være at betragte som et indre Anliggende for Thinget selv. Det er mig derhos bekjendt, at andre Medlemmer

have fundet denne Vej betænkelig af den Grund, at de havde meent, at § 46 gav os en Ret, men en Ret, der ikke kunde benyttes, fordi vi formeentlig ikke havde det, som Juristerne kalde den tvingende Myndighed til s. Ex. at kunne bringe de Vidner, vi maatte ville afhøre, de Forklaringer, vi maatte ønske, tilstede. Men jeg maa dog erklære, at hvis Nogen skulde mene, at en Lov for Anvendelsen af § 46 burde bringes i Forslag, naar man vilde gjøre Brug af denne Paragraph, vilde jeg for min Deel finde stor Betænkelighed ved at gaae ind derpaa; thi jeg paastaar, at vi ikke vilde have skrevet og vedtaget § 46, som den foreligger, dersom vi havde troet, at det nogenlunde vilde kunne bryde paa Erhødhed og Sømmelighed fra Folkets og Autoriteternes Side ligeoverfor denne Deel af den lovgivende Magt i den Grad, at det skulde behøves at have Tvangsmidler for at kunne faae Oplysninger og Forklaringer. Vi vilde ikke have skrevet den, dersom vi havde troet, at dens Udførelse, dens Anvendelse, altsaa dens praktiske Virkelighed kunde være betinget af Tilstedbringelsen af en Lov, der ved at skulle gaae igjennem begge Thing og være udsat for Regjeringens Veto vilde i væsentlig Grad kunne lamme den hele Betydning af denne Bestemmelse.

Jeg vil ikke her gaae ind paa de specielle Punkter, jeg for min Deel tænker mig som de specielle Opgaver for Commissionens Undersøgelse; jeg er temmelig overbevist om, at der derved vil kunne vindes meget betydelige finansielle Besparelser, meget store Fordele for Folkets Frihedens, Folkelivets og Statens Udvikling og Velvære i det Hele. Men jeg vil sige, at Nedsættelsen af en saadan Commission, og det Udbytte, denne ved Regjeringens Medhjælp umulig vil kunne undlade at bringe os, turde i Forbindelse med den Reform, som Regjeringen selv søger at bringe tilstede gennem den af samme nedsætte Commission for Retspleiens Ordning, være af en saa afgjørende Betydning for vort Fædreland, at maastee en ny Lidsregning for vor Folketsfrihed deraf vilde kunne være at datere. Jeg skal foreløbig indskrænke mig hertil. Forsaavidt en Flertal i Thinget maatte ville understøtte denne Sag, vil den jo